

Zagreb, 30. lipnja 2015.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku u trećem tromjesečju 2016.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013. i 19/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% primjenjivati i u trećem tromjesečju 2016.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je primjena instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe obuzdavanja prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka)¹. S obzirom na slabu kreditnu aktivnost navedenom je Odlukom određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s primjenom od 1. siječnja 2016. Na temelju recentne analitičke ocjene razvoja sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da zadržava istu visinu stope od 0%, koja će se primjenjivati u trećem tromjesečju 2016., odnosno od 1. srpnja 2016. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se relevantne informacije:

a) Standardizirani omjer ukupnih kredita i BDP-a iskazuje tendenciju smanjivanja još od 2012. godine pod utjecajem razduživanja privatnog sektora. Iako su povremena kolebanja tog pokazatelja primjetna u određenim razdobljima, za sada ne postoje naznake promjene tih trendova u kratkom roku. Tako je blagi nominalni porast relativne zaduženosti početkom ove godine uzrokovan ponajprije učinkom aprecijacije tečaja švicarskog franka na kredite stanovništvu i djelomično supstituiranjem domaćih izvora financiranja inozemnima kod poduzeća u privatnom vlasništvu preko povezanih osoba. Istodobno su stagnantna kretanja agregatnog dohotka neutralno djelovala na izračun promatranog omjera kredita i BDP-a, signalizirajući slab gospodarski oporavak, koji će i dalje ograničavati potražnju za kreditnim sredstvima. Jaz zaduženosti izračunat na temelju tog omjera u prvom je tromjesečju 2015. bio

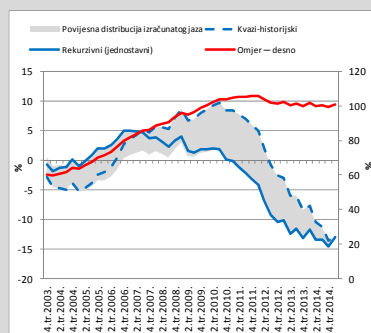
¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

negativan (-12,9%), što i dalje jasno upućuje na činjenicu da trenutačno ne postoje rizici od prekomjernoga kreditiranja koji bi imali sistemske posljedice na funkcioniranje financijskih tržišta. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja izračunat za prvo tromjesečje 2015. godine tako iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija), slike 1. i 2.

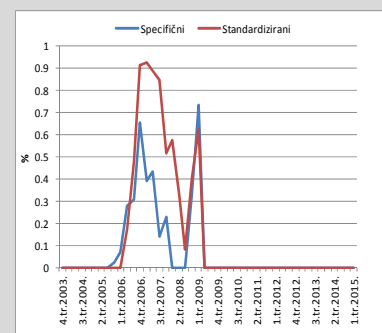
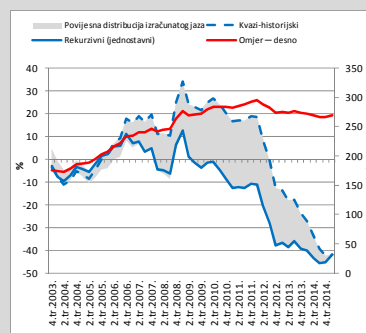
Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

1.a Standardizirani pokazatelj



1.b Specifični pokazatelj



^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazi-historijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

b) HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a², redovito pratiti evoluciju mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora i na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i pokazatelje koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na pojedinim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, a što je dostupno na mrežnim stranicama:

<http://www.hnb.hr/publikac/bilten/hbilten.htm>.

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku i *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku.